

ΠΡΟΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΕΠΙΣΤΟΛΗ Β'.

Σὲ σὰς θέλω νὰ μιλήσω σήμερον, γυναῖκες ποὺ δουλεύετε, μὲ τὴν Ἐπιστήμη καὶ μὲ τὴν Τέχνη σας, κερδίζοντας μὲ τὴν τίμια ἐργασία σας τὸ ψωμί σας, τίς πρὸ πολλὰς φορὰς καὶ τὸ ψωμί τῶν γονιῶν σας, τῶν μικρῶν σας ἀδερφῶν, τῶν παιδιῶν σας. «Ἡ ἐργαζόμενη γυναῖκα εἶναι εὐλογία κοινωνική» εἶπε ὁ βαθνοτόχαστος συγγραφέας τοῦ «Γυναικείου ἀνθρωπισμοῦ». Μὲ τὴ δουλειά σας τὴν ἐπαγγελματικὴν κοιτεύετε νὰ γλυτώσετε τὸν τόπο μας ἀπὸ τὸ οἰκτρὸ θέαμα τῶν μαρμαρωμένων ὑπάρξεων ποὺ γέμιζαν τὸ σπίτι μὲ τὴ θλίψη καὶ τὴν ἀχορησία τους, περιμένοντας τὸ λυτρωτὴ γαμπρὸ ποὺ θάδινε κάποιο σκοπὸ στὴ ζωὴ τους. Καὶ δὲ λυτρωθήκατε μονάχα σεῖς μὲ τὴ δουλειά σας, μὰ λευθερώσατε καὶ τὰ τέκνα σας, ποὺ τὰ κρατοῦσε σκλαβωμένα πολλὰς φορὰς σὴν ζωὴν, ἡ παροπαράδοτη «ἀξιοπρέπεια τῆς οἰκογένειας» ποὺ δὲν τᾶφινε νὰ παντρευτοῦν, νὰ κάνουν δικό τους σπίτι, ὅσο εἶχαν ἀδερφὲς ἀνύπαντρες.

Σὰς ξεσκλάβωσε οἰκονομικὰ ἡ ἀδυσώπητη ἀνάγκη, σὰς ἄνοιξαν τὸ δρόμο μερικὰς πρὸ θαρραλέας, κώσατε τὴ γλύκα καὶ τὴν ἀξιοπρέπεια τῆς οἰκονομικῆς ἀνεξαρτησίας. Ὅμως τί σὰς κάνει νὰ σταματᾶτε μεσοστρατίς; Τί σὰς κάνει νὰ μὴν τὴ χεῖραστε τὴ δουλειά σας, νὰ μὴν τὴ βλέπετε ὡς ἓνα προσωρισμὸ ποὺ σὲ μιὰ κοινωνία ὀργανωμένη σὲ γερὰς ἀπάνω βᾶσεις θὰ εἶναι καὶ ὑποχρέωση τοῦ καθενός; Τί σὰς κάνει νὰ τὴ βλέπετε μονάχα ὡς ἓνα μέσο γιὰ νὰ φτιάσετε μιὰ ὥρα ἀρχήτερα στὸ γάμο, ποὺ τὸν ἀντικρύζετε ὄχι σὰ μιὰ συνεργασία μὲνα σύντροφου, μὰ σὰ μιὰν ἀπαλλαγὴ ἀπὸ τὴ δουλειά;

Εἶναι γιὰτὶ ἂν ἐλευθερωθήκατε οἰκονομικὰ, εἴσατε ἀκόμα ψυχικὰ σκλαβωμένες. Σκλαβωμένες στὴν πρόληψη πὼς ἡ γυναῖκα δὲν ἔχει καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἔχη δική της ὑπόσταση ξεχωριστή, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ ἐννοηθῆ ὡς ἓνα μέλος τῆς μεγάλης οἰκογένειας, τῆς κοινωνίας. ἀλλὰ μονάχα τῆς μικρῆς, τῆς στενῆς, τῆς πατριαρχικῆς μορφῆς τῆς οἰκογένειας. Καὶ γι' αὐτὸ ἀρνίεστε μόνες σας στὸν ἑαυτὸ σας τὸ δικαίωμα νὰ καλυτερεύετε τὴ θέση σας, νὰ ἐξασφαλίσετε τὴν προαγωγὴν σας σὲ ἀνώτερος κλάδους τοῦ ἐπαγγέλματός

σας. Κι ἀρνίεστε οἱ ἴδιες στὸν ἑαυτὸ σας τὸ δικαίωμα νὰ κρίνετε ποιοὶ νόμοι σὰς εἶναι χρήσιμοι καὶ βοηθητικοὶ καὶ σὲ σὰς καὶ στὰ παιδιά σας, καὶ μὲ τὸν αὐτοπεριορισμὸ σας αὐτὸ μένετε πάντα καιώτερες ἀξίες καὶ στὴν ἀγορὰ τῆς ἐργασίας καὶ στὴν παλαιότερα τῆς ζωῆς. Κι ὅταν σὰς ζητοῦν νὰ γωνισθῆτε γιὰ τὸ δικό σας λυτρωμὸ, γιὰ τὴν πολιτικὴν σας χειραφέτηση, προβάλλετε τὸ σκιάχτρο τῆς κατάλυσης τῆς οἰκογένειας μὲ τὴν ψῆφο τῆς γυναῖκας. Καὶ ξεχνᾶτε πὼς τὸ σκιάχτρο αὐτὸ ἔπαυσε νὰ φοβίζη καὶ τὰ πρὸ ἀνόητα σπουδία, ἀπὸ τότε ποὺ οἱ γυναῖκες μὲ τὴν ψῆφο τους πρὸ πολλὰ στερέωσαν παρὰ ποὺ κλόνισαν τὴν οἰκογένεια στὶς χώρες ὅπου χειραφετήθηκαν.

Σταματήσατε μεσοστρατίς. Γιὰτὶ σὰς τρώμαξαν τὰ κοινωνικὰ προβλήματα ποὺ γεννήθηκαν ἀπὸ μιὰ κατάσταση ποὺ ξέρομε πὼς ἦταν ἀποτέλεσμα ἀναπόφευκτης ἀνάγκης, καὶ πὼς μιὰ ποὺ φανερώθηκαν τὰ προβλήματα αὐτὰ δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ βρεθῆ καὶ ἡ λύση τους. Καὶ σὰς τρώμαξε τὸ πρόβλημα τῆς ἰδίας τῆς δουλειᾶς σας. Πὼς θὰ συμβιβασθῆ μεθ'αὐτοῦ μὲ τὴν οἰκογένεια ποὺ θὰ σχηματισθῆ; πὼς θὰ ταυρίξουν ἐπαγγελματικὴ ἐργασία καὶ μητρότητα, ποὺ καὶ οἱ δυὸ ζητοῦν νὰ σὰς ἀπορροφήσουν ὀλοκληρωτικὰ; Ἐχετε τὴν ἰδέαν πὼς τὸ πρόβλημα αὐτὸ, ποὺ εἶναι ἀληθινὰ πρόβλημα, θὰ λυθῆ εὐκολώτερα μὲ τὴν παθητικὴν καὶ οὐδέτερη στάση σας; Κι ἂν δὲν ἔχετε πολιτικὰ δικαιώματα τὸ πρόβλημα θὰ ἐκλείρη; Ἐχετε τὸ θάρρος νὰ κυττάξετε κατὰμματα τὴν πραγματικότητα, καὶ ὡς λείφουν πρὸ οἱ ρομαντισμοί. Μπορεῖτε νὰ ζήσετε χωρὶς τὴν δουλειά σας; ὄχι. Κι οἱ πρὸ συντηρητικῆς ἀπὸ σὰς χαλᾶτε τὸν κόσμον γιὰ μιὰ θεοσύλα, ὡς εἶναι καὶ ἄθλια πληρωμένη. Αὐτὸ εἶναι ἓνα γεγονός ποὺ δὲν μπορεῖτε νὰ τὸ ἀρνηθῆτε. Προχωροῦμε πάρα κάτω. Παντρεύεστε. Ἐχετε παιδιά. Τί θὰ κάνετε; Τὰ παιδιά σας θὰ κυττάξετε ἢ τὴν δουλειά σας; Ἐχετε τὴν ἰδέαν πὼς τὸ πρόβλημα αὐτὸ φύτρωσε σὰ μανιτάρια μονάχα στὴν Ἑλλάδα καὶ ἄλλου τὰ πράγματα κυλοῦν εὐκολὰ καὶ ὀμαλά; Τὸ πρόβλημα αὐτὸ ζητοῦν νὰ τὸ λύσουν καὶ θὰ τὸ λύσουν μιὰ μέρα οἱ χειραφετημένες γυναῖκες, ἐπιβάλλοντες σὲ μιὰ κοινωνίαν σοσιαλιστικὴν— καὶ φαίνεται καθαρὰ ἡ κατεύθυνση ποὺ παίρνει σήμερον

ἡ κοινωνία σιγά σιγά σόλα τὰ μέρη καὶ τὰ συντηρητικώ-
τερα ἀκόμα— νὰ μοιράζονται ὅλα τὰ βάρη ἕξ ἴσων
σόλα τὰ μέλη της. Καὶ οἱ χειραφετημένες γυναῖκες σιρέ-
φουν τώρα ὅλη τὴν προσοχή τους στὴ μητέρα, καὶ πολὺ
γρήγορα θὰ ἰδοῦμε νὰ γενικευτῇ ἡ ἀντίληψη πὼς τὰ
παιδιά ἀνήκουν σόλη τὴν κοινωνία πὸν πρόπει δλό-
κληρη νὰ φροντίζει γι αὐτά. Κι ἔτσι θεσπίζονται νόμοι
πὸν προβλέπουν γιὰ ἐπιδόματα σὶς μητέρες γιὰ τὴ
συντήρηση τῶν παιδιῶν τους, ἐπιδόματα σόλες τὶς
μητέρες, πὸν θὰ δίνονται σὰν κἂν πὸν τοὺς τὸ χρω-
σιᾶ ἡ κοινωνία, καὶ θὰ τὰ παίρνουν σὰ δικαίωμα ὄχι
σὰν ἐλεημοσύνη. Τότε οἱ μητέρες πὸν ἔχουν ἐπαγγέλ-
ματα θὰ μποροῦν ἢ νὰ λιγοστεύουν τὶς ὥρες τῆς δου-
λειᾶς τους, ἢ καὶ νὰ τὴν ἀφίσουν προσωρινὰ ὅσο νὰ
μεγαλώσουν λίγο τὰ παιδιά τους καὶ νὰ μὴν τὶς χρειά-
ζονται διαρκῶς.

Ἐλληνίδες πὸν δουλεύετε! Ἀντρωθῆτε ψυχικά.
Μὴν ἀδικεῖτε καὶ τὸν ἑαυτὸ σας καὶ ὅλες τὶς ἄλλες ὁμό-

φυλές σας μὲ τὴν ἀδιαφορία καὶ τὴ μοιρολατρεία σας.
Ἐκάνετε τὸ πρῶτο βῆμα. Μὴ σταματᾶτε. Ζητήσετε
νὰ σᾶς λογαριάσουν καὶ σᾶς σὰν πολίτες, σὰν ἀνθρώπι-
νες ἀξίες μέσα στὴν πολιτεία. Ἄλλοιῶς ἡ ἴδια ἡ δου-
λειά σας θὰ σᾶς εἶναι ἓνα βᾶρος ἀσήκωτο. Καταφρο-
νεμένες, νικημένες σὶτὸν ἀνταγωνισμὸ μὲ τὸν ἄντρα,
πὸν ἔχει ὅλη τὴ δύναμη τῆς πολιτικῆς του ἐπιβολῆς,
θὰ μένετε πάντοτε σὶτὸ περιθώριο τῆς ζωῆς, οὔτε
ἀξίες δουλεύετε ἀνεβαίνοντας θαρρετὰ τὰ σκαλοπά-
τια τῆς ἐπαγγελματικῆς ἱεραρχίας, οὔτε ἐπὶ τέλους
οἱ παλιές ὀδάλισκες, πὸν ἀπὸ καιρὸ ἔχει σβύσει ἡ
βασιλεία τους, οὔτε καὶ οἱ γυναῖκες τῶν ἀνύπαρκτων
πὰ πατριαρχικῶν σπιτιῶν, πὸν δὲ θὰ εἶχαν τώρα
σχεδὸν τίποτα νὰ προσφέρουν σαυτά.

Ἐλληνίδες πὸν δουλεύετε, τολμήσετε νὰ ζητήσετε
τὴν ὀλοκληρωτικὴ σας ἀπολύτρωση.

ΛΥΡΑ Σ. ΘΕΟΔΩΡΟΠΟΥΛΟΥ